

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการปกครอง ด้านกฎหมายเยาวชน สภาสตรีแห่งชาติ และคณะกรรมการเด็ก สตรี และผู้สูงอายุ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ควรได้นำข้อค้นคว้าครั้งนี้ ไปเป็นข้อมูล ในการดูแลและพัฒนาจัดสรรงบประมาณเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบต่อให้เยาวชนไทย เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมไทย และสังคมพลโลกต่อไป

1.5 รัฐบาลควรจัดทำโครงสร้างในหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้เน้นบทบาทหญิงชาย ความเสมอภาคในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสถานศึกษาและต่อสังคมระหว่างหญิงชายให้กับบุคคลในสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยความรับผิดชอบต่อของนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษา กับการสะท้อนแนวความคิดด้านสตรีนิยม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และโรงเรียนอื่น

2.2 ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เชิงเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนต่างจังหวัด

2.3 ควรได้ศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิเคราะห์ (Content Analysis) การศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวกับหลักสูตรแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่เน้นความรับผิดชอบต่อ และสะท้อนแนวคิดด้านสตรีนิยม

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษากับการสะท้อนแนวคิดด้านสตรีนิยม มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ (1) เพื่อศึกษา ความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,400 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ตามตารางของ Darwin Hendel (1977) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 55 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 56 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 56 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 63 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 คน รวมจำนวน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 334 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเป็นแบบสอบถามความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับชั้น คณะแผนก วิชาที่ถนัด ภูมิลำเนาเดิม จำนวนบุตรในครอบครัว นักเรียนเป็นบุตรคนลำดับที่ อายุ ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ของบิดามารดา อาชีพบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ความคิดเห็นในการประกอบอาชีพในอนาคตของนักเรียน เป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (check list) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนหญิงจำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 334 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มด้วยการทดสอบแบบ t-test

สรุปข้อค้นพบ

การศึกษา เรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษากับการสะท้อนแนวคิดด้านสตรีนิยม ในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปข้อค้นพบได้ ดังนี้

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรับผิดชอบโดยรวมแตกต่างกัน นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบน้อยกว่านักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้แบ่ง ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านที่ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกัน นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X}=2.32$) มัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X}=2.39$) ในเรื่องรักษาความสะอาดเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ตั้งใจเรียนและปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ครูสั่งด้วยตนเอง ยืมสิ่งผู้อื่นแล้วส่งคืนตามกำหนด และจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนที่เรียนระดับชั้นสูงขึ้น จะมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น และเมื่อนักเรียนหญิงเริ่มเข้าสู่วัยสาวจะเริ่มหันมาสนใจดูแลตนเองในเรื่องความสะอาดเสื้อผ้า ร่างกาย และรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อให้ร่างกายมีความสมบูรณ์ แข็งแรง สวยงาม เริ่มคบกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น การที่ร่างกายมีความสมบูรณ์ แข็งแรง สวยงาม เพื่อเป็นการดึงดูดใจเพื่อนต่างเพศได้ ด้านที่ 2) ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว พบว่านักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X}=2.22$) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X}=2.24$) ในเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว ที่ปฏิบัติประจำ คือตั้งใจทำงานที่ผู้ปกครองมอบหมาย เคารพเชื่อฟัง คำสั่งสอนของผู้ปกครอง ช่วยดูแลคนในบ้านเมื่อยามเจ็บป่วย ทำงานที่ครูสั่งด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และการขัดเกลาสังคม ของความเป็นลูกสาวให้รับผิดชอบต่องานพื้นที่ในบ้าน ว่านอนสอนง่าย ให้มีความห่วงใย เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลคนในครอบครัว ในบทบาทของความเป็นแม่ ซึ่งสังคมมอบให้เป็นหน้าที่ของผู้หญิง ด้านที่ 3) ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X}=2.30$) นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X}=1.94$) ในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาที่ปฏิบัติประจำคือ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียน ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

ของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง และตั้งใจทำงานเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดู การขัดเกลาทางสังคมให้ลูกสาวรับผิดชอบดูแลงานภายในบ้าน มีความรับผิดชอบ ดูแลผู้อื่น ด้านที่ 4) ความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่านักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกัน นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X}=2.30$) นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X}=2.40$) ที่ปฏิบัติประจำ คือ ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม พบสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองจะประกาศหาเจ้าของทันที เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้แก่ เด็ก และคนชรา รักษาความสะอาดโดยไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ บริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น และไม่ทำลายต้นไม้ ดอกไม้ในสวนสาธารณะ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก การที่นักเรียนที่เรียนในระดับสูงขึ้น จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความคิดที่ลึกซึ้ง และพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็ก ๆ ให้ความสำคัญ กับบุคคลในสังคมมากขึ้น เป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์เป็นของตนเองและพยายามปรับตัวของตัวเองให้เข้ากับสังคมมากขึ้น

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสตรีนิยม ในการแสดงความคิดเห็นต่ออาชีพในอนาคตของนักเรียน

นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความคิดเห็นต่ออาชีพในอนาคต โดยใช้มุมมองด้านสตรีนิยม พบว่า นักเรียนตัดสินใจเลือกอาชีพที่ในอดีต เป็นอาชีพของผู้ชาย คือ อาชีพแพทย์ 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ทหาร ตำรวจ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 นักธุรกิจ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ไรเดอร์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 วิศวกร 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ผู้พิพากษา ทนาย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักเรียนหญิง ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00-4.00 เป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการดูแลตนเองและครอบครัว และการที่สังคมไทยยังมีข้อวิพากษ์ในความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย การออกสู่โลกสาธารณะของผู้หญิง การสนับสนุนการทำงานนอกบ้านของผู้หญิง และความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งถือว่าการต่อสู้ที่มีฐานความคิด แบบเสรีนิยม คือ การต่อสู้ในระดับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ทฤษฎีสตรีนิยม แนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) ซึ่งสะท้อนให้เห็นชัดเจนในแนวคิดของกลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรีทางกฎหมาย เช่น คุณหญิง นันทกา สุประภาตะนันท์ ซึ่งถือเป็นผู้เข้าร่วมในการต่อสู้เพื่อแก้ไขกฎหมายในยุคแรก ๆ โดยได้รับการแต่งตั้งจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้เป็นกรรมการในการจัดการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2498 มองว่า ความเท่าเทียมของผู้หญิง หมายถึง ความเท่าเทียมในค่าจ้างแรงงาน การศึกษา ตำแหน่งทางการเมือง การ

ปกครอง และที่สำคัญเรียกร้องให้ผู้หญิง มีความอดทน มุ่งมั่น กล่าวว่า “ ข้อสำคัญสตรีเราต้องปรับปรุงคุณภาพของตัวเราเองให้มีความสามารถเท่าเทียมกันพ่านชายทั้งหลาย” ความด้อยโอกาสของผู้หญิง ส่วนหนึ่งมาจากความด้อยพัฒนาของผู้หญิงเอง (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, อ้างถึงใน วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, น. 194)

สรุปได้ว่า จากการศึกษา เรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษากับการสะท้อนแนวคิดด้านสตรีนิยม ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีสตรีนิยม แนวคิดเสรีนิยม (Liberal Feminism) มาขับเคลื่อนในด้านความรับผิดชอบของผู้หญิง ทั้งในด้านต่อตนเองและต่อสังคม เพื่อเป็นการต่อสู้ในความเสมอภาคในด้านความรับผิดชอบ มิให้มีการกดขี่ทางเพศ โดยไม่กำหนดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ผู้หญิงพึงกระทำ เช่น ให้ผู้หญิงมีความรับผิดชอบอยู่ในโลกของงานบ้าน ไม่ให้ผู้หญิงก้าวออกสู่โลกสาธารณะและการกดขี่ทางด้านเพศสภาพในประเด็นของโอกาสทางการศึกษา อาชีพ การจ้างงาน ดังนั้นแนวคิดสตรีนิยม แนวเสรีนิยม จึงเป็นแนวคิดที่นำมาช่วยในการเคลื่อนไหว ในประเด็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมให้ผู้หญิงมีความทัดเทียมผู้ชายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปพัฒนาความรับผิดชอบในการการพัฒนา อบรม สั่งสอนจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และนอกจากนี้ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในความเท่าเทียมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในสังคม และความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา ให้กับนักเรียนหญิง ซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ นำไปเป็นข้อมูลในการจัดสร้างตำรา สื่อการเรียน ที่เน้นความรับผิดชอบ ด้านต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม ให้มากยิ่งขึ้น และเพิ่มบทบาทหญิงชายในความเสมอภาค เท่าเทียมในบทบาทความรับผิดชอบของนักเรียน

2. หน่วยงานด้านการปกครอง ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน ควรนำการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล ในการพัฒนาความรับผิดชอบของเยาวชนและพัฒนาด้านความเท่าเทียม และความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย

3. โครงสร้างทางสังคม ควรเพิ่มบทบาทหญิงชายในความรับผิดชอบให้มีความเท่าเทียมและความเสมอภาคในด้าน การทำงานในบ้าน นอกบ้าน การศึกษา อาชีพ ค่าจ้างแรงงาน และโอกาสของผู้หญิงอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องของความรับผิดชอบของนักเรียนชายในระดับชั้นมัธยมศึกษากับการสะท้อนแนวคิดด้านสตรีนิยม

2. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เชิงเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนต่างจังหวัด

3. ควรได้ศึกษาวิจัยในรูปแบบของการวิเคราะห์ (Content Analysis) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร แบบเรียน ตำราเรียน ที่เน้นความรับผิดชอบในมุมมองสตรีนิยม